

1054⁴ pl. 19

2-6-18

CENTRE NATIONAL
DE LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE
INSTITUT DE RECHERCHE
ET
D'HISTOIRE DES TEXTES
87, RUE VIEILLE-DU-TEMPLE, PARIS-3^e
TÉL. ARC. 18-46

le 29 mai 1959

N. RÉF.

Mon cher Collègue et Ami,

En travaillant à la notice du ms hébreu 1058 de la B.N., j'ai été amené à examiner d'un peu plus près la dernière pièce de ce volume (fol. 50-129). Zotenberg en attribue le fond à Abraham bar Hiyya (dans son catalogue manuscrit de l'Oratoire, Munk avait été beaucoup moins affirmatif). Dans vos publications sur Abraham bar Hiyya que j'ai sous la main, je ne trouve pas de prise position à l'égard de ce problème (dans vos Estudios sobre Azarquiel, p. 356, vous mentionnez le manuscrit dont il s'agit, mais je ne vois pas que ce dernier contienne les chapitres 32 et 33 du ספר הכוכבים de Lévi ben Abraham). Je vous communique donc ~~les~~ brièvement les constatations que j'en ai faites. Si elles vous paraissent apporter quelque chose de neuf, je pourrais rédiger une note que j'offriraï volontiers à Sefarad.

Il s'agit, vous le savez, des chapitres 32 à 35 d'un ouvrage d'astronomie.

Pour le premier (fol. 50-63), qui commence

בחדשיון סהלך כוכבי שבת ומהלך קואי היום וראשי
התנינים לחטשהכוכבי הנזוכה

je n'ai trouvé (mais je suis fort ignorant en la matière)

Paris, I.A.C

aucun texte correspondant (il n'y qu'un rapport lointain
avec le chef. X de פסוקי תהלים)

Le chef. 33 (fol. 63^v - 85^v, lig. 9) est pratiquement
identique au cinquième chapitre de פסוקי תהלים (jusqu'à
éol. Poznonski-Bullmann, p. 154, lig. 29), à l'exception
du prologue. Ceci est suivi d'une quinzaine de lignes
où il est question notamment d'une conjonction devant
avoir lieu le 8 décembre 1265 de l'ère chrétienne
qui serait 1 Šafar 664 de l'ère musulmane

(d'après nos tables, Winstanfeld et Callensy, c'est le 12 novembre),
ensuite, il est ~~parlé~~ parlé des 120 conjonctions, et
le compilateur donne plusieurs extraits de Maš'alat , qui
commencent : $\text{והחכם משאלה כתב שמחברת הכוכבים}$
: $\text{יורה העתידות מן הכללים}$.

A partir de 87^v, lig. 3, est reproduit l'écrit d'Abraham
Ibn 'Ezra, qui commence par ברוך השם המיוחד ,
c'est-à-dire le ס' העולם (comme par ex. dans
ms. 1044, fol. 249^v).

← Le chef. 34 (93 - 98) cite aussi Ibn 'Ezra à deux reprises
 $\text{במשבין המלך העולה על האופק המערב}$

Le chef. 35 (fol. 98 - 129) reproduit une grande partie
(ou une réédition élargie?) du ס' העולם du même
auteur, puis à partir de fol. 127, lig. 5, בטל מיוסו זמירות
 הכוכבים c'est-à-dire le chef. XV (XVII) de

N. RÉF.

חכמת הכוכבים = Eisagoge de Geminos (Hüb,
9334, p. 539), cf. ms. 1027, fol. 44^v-49^v,
dans la traduction de Moïse Ibn Tibbon.

La compilation ne peut donc pas être antérieure à
celle dernière, achevée le 15 Tebet 5006 - 5 janv.
1246; d'autre part, d'après la filigrane, le manuscrit
date des environs de 1370.

Je vous serais très obligé de me donner votre
avis autorisé sur tout cela.

J'ai beaucoup regretté de vous avoir manqué lors
de votre passage à Paris le mois dernier. Par un hasard
malencontreux j'ai été retenu justement ce jour-là
à la maison.

Veuillez croire, cher collègue et ami, à l'assurance
de mon sincère dévouement.

G. J. J.

השער השלישי ושנים בחשבון מהלך כוכבי שבת
 ומהלך נקודת רוטי הרום וראשי התנינים לחמשה כוכבי
 הנבוכה ומקומות הנקודות האלה בראש מחזור רכ"ז
 שהוא תחלת שנת ארבעת אלפים ושמונה מאות
 וששים וחמש לבריאת העולם ויתבאר עוד בו מקומות
 כוכבי שבת אשר במעלה הראשונה ובמעלה השנית
 ושמותיהם ומרחבם מאופן המזלות ואופן המישור
 בראש מחזור רכ"ז וצורות הלוחות החקוקות לזכר
 ומספר כוכבי שבת הנחלקים על שמונה וארבעים
 צורות ושמות כוכבי שבת ומקומם המורים על
 מאורעים בני אדם בהיותם עומדים על חלקי יתדות
 הגלגל או בהיותם אחד מן המאורות עמהם ותהיה נמיכותם
 מן האופן בצאת מרחב הכוכב המיושר וצורות החקוקות
 לזכר ונבאר בו עוד סדר כוכבי שבת בהתכנסותם
 והראותם ושמות מחנות הלבנה וענין חלק אלפרדאר
 והנהיגים.

~~סדר מרחב כוכבי שבת ערך המרחב
 הנמצא לששת כוכבי לכת יש להם מרחב מאופן המזלות אינו
 עומד על ערך אחד אבל הוא מוסיף וגורע בכל אחד מהם
 מפני שאין נוספים במהלכן מרחב על קטר אופן אבל
 לכל כוכב וכוכב מהן אופן שהוא טוב עליו נוטה מאופן
 המזלות והאופן הזה הוא המגביל מרחב הכוכב~~

La suite de votre texte imprimé se retrouve
 au fol. 55, la concordance se poursuit jusqu'à 1058,
 והם קרובים מאופן המזלות 57, lig. 5 = 1044, 65, 20
 après une interpolation du compilateur l'accord reprend à
 57^v, lig. 2 : וכל אלף כ"ב, mais la dernière ligne

כאשר תראה זה מפורש ומסודר בספרו 17 חפ. 17
 ובשער שלשים ושבעה 'est' (הזה בע"ה
 מן הספר הזה הכולל ימצא דעת בטלמיוס
 ואפרגני בשמות הכוכבים

le 6/6/59

N. RÉP.

Mon cher Ami,

Grâce à vos indications, j'ai pu établir que l'anonyme
du ms. 1058 s'est également servi du chap. 17 du
מגילת הכוכבים (voir extraits ci-inclus).

Je pourrai maintenant rédiger ma note que j'enverrai
à notre ami Pérez Castro.

Merci mille fois et bien cordialement à vous.

Levy